

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Madde 13. — Bu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye ve Adliye Vekilleri memurdur.

REİS — 13 nci maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Lâyihanın ikinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Diğer lâyhalar bugün tevzi edilmiştir. Fakat müzakere edilecek başka mevad yoktur. Müsaade eder seniz müzakereye devam edelim. (devam sesleri) o halde müzakere edilecek mevaddın ikinci maddesine geçiyoruz.

2. — *Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının istikrazlarına Maliye Vekilinin kefalet etmesi hakkında 1/1032 numaralı kanun lâyihası ve Ticaret ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları.*

REİS — Mazbatalar okunacaktır.

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının İstikrazlarına Maliye Vekilinin Kefalet Etmesi Hakkında 1/1032 Numaralı Kanun Lâyihası ve Ticaret ve Muvazenei Maliye Encümenleri Mazbataları

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

Kalemi Mahsus Müdiriyeti

Adet

6/50

lef : 2

3 Kânunusani 1927

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının istikrazlarına Maliye Vekilinin kefalet etmesine dair Ticaret Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 26 Kânunuevvel 1926 tarihli içtimaiinde tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe

19 Nisan 1341 tarihli Kanuna mahsus mucibince tesis olunan Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasına,

kendisine devredilmiş olan müessesatı sınıyeyi şirketlere devredinceye kadar bizzat idare etmek, iştirak suretiyle tesisatı sınıyede bulunmak ve işletmek, Maadin imtiyazları alarak bizzat ve biliştirak işletmek ve memleketimizde şayan şükran bir surette inkişaf eden müessesatı sınıyenin tezyidi faaliyetlerine haddim olmak gibi bir çok vazâif tevdi edilmiştir.

Diğer cihetten banka ciheti askeriye den müdevver Hereke, Feshane, Bakırköy, Beykoz Fabrikalarının idaresini deruhde eylemiş bulunmaktadır. Banka aynı zamanda da Anadolunun muhtelif mahallerinde kurulan fabrikaların tesisatını ikmal mecburiyetinde kalmıştır. Buna mukabil Bankanın hini tesisinde ilk sene için sermaye olarak teşvikatı sınıye faslından yalnız bir milyon iki yüz bin lira ve üç aylık 1341 bütçesinden iki yüz bin ve 1926 bütçesiyle de beş yüz altmış bin lira ki cem'an (1 960 000) lira sermaye verilmiştir. Noksan olan sermayesinin her sene bütçeye vaz edilecek tahsisattan ikmalî yine balâda mezkûr kanunun cümlei ahkâmından bulunmuştur.

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası ciheti askeriye den müdevver Fabrikaların istihsalâtını islah ve tezyid maksadıyla sermaye mevzuasının bir kısmını bu uğurda sarfederek mezkûr Fabrikaların islahına çalışmış ve memleketimizin muhtelif mahallerinde derdesti tesis olup natamam olarak kendisine devredilen Fabrika ve Şirketlere mühim miktarda sermaye itası suretiyle bu Fabrikaların ikmalî tesisatına sarf ve gayret eylemiştir. Bankanın bu suretle sermayesinden ifraz ettiği meblağ altı yüz elli bin liraya balığ olmuş olup bundan hariç olarak Uşak Şeker Fabrikasına vermiş olduğu (1 150 000) lira ve muhtelif müessesata karzen uzun vadeli ita olunan yüz altmış bin lira da dahili hesap edildiği takdirde muhtelif teşebbüslere iştiraki mecmuu cem'an (1 960 000) liraya balığ olmuş olup.

1927 senesi bütçesine teşvikatı sınıye faslı için bir meblağ konamıyacağı ve bu suretle Bankanın kanunu mahsusu mucibince her sene itası derpiş olunan tahsisattan mahrum kalacağı anlaşılmıştır.

Banka iki senelik faaliyeti esnasında kanunu mahsusun kendisine tevdi etmiş olduğu vazâifin hüsnü ifasına son derece sarfı mesai etmiş ve mevcut müessesatı sınıye, tekemmül ve inkişaf yolunda kuvvetli adımlar atmıştır. Bankanın bütçeye bar olmadan müstakillen icrayı faaliyet etmesi şayanı arzu bulunmakta ve Bankada bu emniyetin istihsali maksadıyla idare ettiği fabrikaları millî Anonim Şirketler haline ifrağa çalışmakta ise de sermaye mütedavilesinin mefkudiyeti bu emniyenin istihsaline mani olduğu gibi aynı

zamanda bankayı, başlamış olduğu işleri natamam bırakmak tehlikesine maruz kılmaktadır. Buna mani olmak üzere Bankanın muhtaç olduğu sermaye mütedavileyi istikraz suretiyle bittedarik temettuatından itfa eylesini temin için üç milyon liraya kadar akdedeceği istikrazlara Maliye Vekâletince kefalet edilmesi lüzumu hakkında işbu kanun lâyihası tanzim olunmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Ticaret Encümeni
Karar No. : 4
Esas No. : 1/1022

29 . 1 . 1927

Ticaret Encümeni Mazbatası

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının istikrazlarına Maliye Vekilinin kefalet etmesine dair Başvekâletten mevut ve Encümenimize muhavvel kanun lâyihası tetkik ve müzakere olundu.

Bankanın teşkiline ait kanunda esasen Bankanın istikraz akdi salâhiyeti mevcut ise de mezkûr salâhiyet yalnız kısa vadeli istikrazata münhasır olup uzun vadeli hakkında mezkûr bulunan bulunmaktadır. Halbuki iktisadi bir müessese olan bankanın istikrazatı aynı zamanda mukarizin şeraitine ve vaziyetin icabatına göre değişeceğinden Hükümetin lâyihası kanuniyesinin birinci maddesindeki «Kanunu mahsus mucibince» cümlesi salifülarz kanunda yalnız kısa vadeli istikraz mevzu bahis olmasına ve bu defa uzun vadeli istikraz akdi düşünülmemekte bulunmasına binaen zait görülmüş ve Encümenimizce madde düşünülmemekte bulunmasına binaen zait görülmüş ve Encümenimizce madde ona göre tadilen tanzim ve diğer maddeler aynen kabul olunmuştur. Heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere takdim olunur.

Ticaret Encümeni	Mazbata Muharriri
Reisi	Namina
Konya	Şarkikarahisar
Kâzım Hüsnü	İsmail
Kâtip	Aza
Şarkikarahisar	Zonguldak
İsmail	Yusuf Ziya
Aza	Aza
İçel	Kütahya
Emin	Cevdet
Aza	Aza
Aksaray	Eskişehir
Besim Atalay	Emin

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Muvazenei Maliye Encümeni
Karar No. : 70
Kayıt No. : 1/1032

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının istikrazlarına Maliye Vekilinin kefaleti mezuniyetine dair Başvekâletten varit olup 6 Kânunusani 1927 tarihli Heyeti Umumiye içtimasında Ticaret ve Muvazenei Maliye Encümenlerine havale buyurulan lâyihası kanuniye Ticaret Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla Maliye ve Ticaret Vekilleri beyler hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihası kanuniyeye merbut esbabı mucibede Bankaya şimdiye kadar 1341 bütçesiyle (1 200 000), 1341 üç aylık bütçesiyle (200 000) ve 1926 bütçesiyle (560 000) lira ki cem'an (1 960 000) lira sermaye verildiği ve bu mebalığın muhtelif teşebbüslere iştirak ve Fabrikalara tevzi suretiyle kâmilen elden çıkmış olup başlanmış işlerin natamam kalmaması için yeniden sermayeye arzı ihtiyaç ettiği ve 1927 bütçesiyle tahsisat itasına imkân görülemediğinden Bankanın bütçeye bar olmaksızın icrayı faaliyet etmesi şayanı arzu görülerek bu emniyenin istihsalı maksadıyla istikraz müracaatın düşünüldüğü ve Maliye Vekâletince Bankanın 3 000 000 liraya kadar akdedeceği bir istikrazâ kefalet etmesi nazarı itibara alınıp ona göre lâyihası kanuniyenin tanzim edildiği izah kılınmakta ve Ticaret Encümeni mazbatasında da Bankanın teşkiline ait kanunda esasen Bankanın istikraz akdi salâhiyeti mevcut ise mezkûr salâhiyet yalnız kısa vadeli istikrazata münhasır olup uzun vadeli hakkında mezkûr bulunan bırakılmış ve iktisadi bir müessese olan Bankanın istikrazatı aynı zamanda mukarizin şeraitine ve vaziyetin icabatına göre değişeceğinden Hükümetin lâyihası kanuniyesinin birinci icabatına göre değişeceğinden Hükümetin lâyihası kanuniyesinin birinci maddesindeki kanunu mahsus mucibince cümlesinin tayyî suretiyle lâyihasının kabulü tensip edildiği ifade buyurulmaktadır.

Filhakika Sanayi ve Maadin Bankası hakkındaki 19 Nisan 1341 tarihli ve 633 numaralı kanunun 3 üncü maddesi mucibince Bankanın sermayesi :

1. Ticaret Vekâletinin 1341 senesinde tesis veya iştirak etmiş olduğu fabrika ve şirketlerdeki hisse ve sermayesi,

2. Ticaret Vekâletinin 1341 senesi ile sininî müteakibe bütçelerine vaz olunacak teşvikatı sınaîye tahsisatı,

3. İmâlâtı harbiyeye mahsus olanlardan maada Devlete ait Fabrikalar ile bunların mütedavil sermayelerinden müteşekkil olup bunlardan birinci ve üçüncü fıkralarda mevzubahis hisse ve sermaye ve fabrikalar teşekkülünü müteakip Bankaya devredilmiş ve ikinci fıkra veçhile 1341 senesi Ticaret Vekâleti bütçesi faslı mahsusunun birinci teşvikatı sınaîye ve tesisiye masrafı maddesine mevzu olup 1341 Muvazene Kanununun 51 nci maddesi ile mevkuf kısmın bakiyesini teşkil eden 1 204 000 ve 1341 üç aylığa ait bütçenin kezaîlik faslı mahsusunun birinci teşvikatı sınaîye ve tesisiye masrafı maddesine mevzu 200 000 ve 1926 seneî Maliye Ticaret Vekâleti bütçesinin 555 nci teşvikatı sınaîye faslına mevzu olup kısmen 8 Haziran 1926 tarihli kanun ile münakaleye tabi kısmen de mevkuf tutulan tahsisattan 560 000 lira olmak üzere Bankaya şimdiye kadar 1 964 000 lira verilmiştir. Bankaya müdevver fabrikaların henüz takdirî kıymet muamelesi ikmal edilemediğinden bu kısım tesisatın temsil ettiği sermaye miktarı eylevm muayyen değildir. Ticaret Vekâletinin 1340 senesinde tesis veya iştirak etmiş olduğu fabrika ve şirketlerdeki hisse ve sermayesi işe takriben 2 370 000 lira raddesinde işe de bu da henüz katî şekilde sermaye hesabına nakledilememiştir. Bu vaziyet sanayi ve maadîn bankasının mevcut sermayesini göstermeğe kâfi olup Bankanın idareî deruhde ettiği Fabrikaların ve iştirak eylediği müessesat ve Şirketlerin ihtiyacatı muvacehesinde yeni sermaye tedarikine mecburiyetini de izah etmektedir. Halbuki 1927 senesi Ticaret Vekâleti bütçesinde teşvikatı sınaîye tahsisatı olmadığı gibi muvazeneî muhafaza zaruretiyle bu maksada göre tahsisat vaz'ı da kabul olamayacağından Hükümetçe derpiş edildiği veçhile sanayi ve Maadîn Bankasının istikraz tarikinden istifadesi Encümenimizce de zarurî görülmüş ve bu itibarla layihai kanunîyenin heyeti umumiyesi şayan kabul addedilmiştir. Ancak Sanayi ve Maadîn Bankası Kanunu ile Banka Meclisi İdaresine verilen salâhiyet sermayesinin nisfî ve istikrazın kısa vadeli olması gibi kuyuda tabidir. Henüz sermayesi takvim edilmemiş bulunan Bankanın bu kayıt dahilinde üç milyon liralık bir istikraz akdedebilmesine imkân olamayacağı gibi istikrazın kısa vade yerine uzun vade ile olmasında da Ticaret Encümeninin mütalaası veçhile bir serbestî muhafazası faydalı olacağı nazarı itibara alındığından maddenin Sanayi ve Maadîn Bankası kanununun 9 ncu maddesiyle kabul olunan istikraz salâhiyeti haricinde olarak dü-

şünülmüşü tercih edilmiş ve yeni bir mahiyeti haiz olmasına mebnî işbu istikraz şeraitinin İcra Vekilleri Heyeti kararına taliki bitteemmül lâyihai kanuninin birinci maddesi bu müteahzata tebaan tadil kılınmıştır. İkinci ve üçüncü maddeler usule müteallik olup aynen kabul edilmişlerdir.

Maruzatı salife dairesinde ihzar kılınmış olan lâyihai kanuniye Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

20 Şubat 1927

Reis	Mazbata Muharriri
Çatalca	Gaziantep
Şakir	Ali Cenani
Aza	Aza
İzmir	İstanbul
Ahmet Münir	Tevfik Kâmil
Aza	Aza
Bozok	Çorum
S. Sırrı	Mühendis Ziya
Aza	Aza
Sivas	Diyarbakir
Rasim	Şefik
Aza	Aza
Gaziantep	Konya
Ahmet Remzi	Kâzım Hüsni Bey
	Hini imzada bulunmadı.
Aza	Aza
Giresun	Maraş
Musa Kâzım	Mithat Bey
	Hini imzada bulunmadı
	Aza
	Gümüşane

Bankaya devredilen fabrikaların Maliye ve Ticaret Vekâletlerinden tayin edilecek birer memur iştirakiyle Meclisi İdaresince kıymet takdirine ait muamelenin bu sene zarfında ikmali ve Müessesatı Sınaîyeye iştirak eylediği hisse miktarının tespiti ile sermayeye zammı Fabrikalarla Bankaya ait muamelâtın icabında Maliye Müfettişlerinin teftişine tabi olmasının kanunla temini reyindeyim.

Hasan Fehmi

Hükümetin Teklifi

Türkiye Sanayi ve Maadîn Bankasının istikrazlarına Maliye Vekilinin Kefalet Etmesine Dair Kanun

Madde 1. — Türkiye Sanayi ve Maadîn Bankasının kanunu mahsus mucibince kısa veya uzun vadelerle akdedeceği istikrazlar için Maliye Vekili üç milyon liraya kadar kefalet etmeğe mezundur.

Madde 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'idir.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

	26 Kânunuevvel 1926
Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaai Milliye Vekili	Bahriye Vekili
Recep	İhsan
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
Mehmet Cemil	Tevfik Rüştü
Maliye Vekili	Maarif Vekili
Mustafa Abdülhalik	Necati Bey
Nafia Vekili	İmzada bulunmadı
Bahîç Bey	Ticaret Vekili
İmzada bulunmadı	Mustafa Rahmi
Ziraat Vekili	Sihhiye ve Muaveneti
Mehmet Sabri	İçtimaiye Vekili
	Dr. Refik

Ticaret Encümeninin Tadili

Madde 1. — Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının akdedeceği istikrazlar için Maliye Vekili üç milyon liraya kadar kefalet etmeğe mezundur.

Madde 2. — Aynen.

Madde 3. — Aynen.

Muvazenei Maliye Encümeninin Tadili Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının Akdedeceği İstikraza Maliye Vekâletinin Mezuniyetine Dair Kanun

Birinci Madde — Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek şerait dairesinde üç milyon liraya kadar istikraz akdetmesine ve Maliye Vekilinin de işbu istikraza kefaletine mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının Aşdedeceği İstikraza Maliye Vekâletinin Mezuniyetine Dair Kanun

Birinci Madde — Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasının İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek şerait dairesinde üç milyon liraya kadar istikraz akdet-

mesine ve Maliye Vekilinin de işbu istikraza kefaletine mezuniyet verilmiştir.

RASİH BEY (Antalya) — Bu istikraz niçin akdedilecek?

TİCARET VEKİLİ MUSTAFA RAHMİ BEY (İzmir) — Efendim, esbabı mucibe lâyihasında Bankanın vaziyeti maliyesi tasrih edilmiştir. Memlekette bir çok müessesatı sınaie mevcuttur. Bunların daha ziyade faaliyetle çalışması için bilhassa sermaye mütedavileye ve eldeki fabrika noksanlarının ikmalî gibi bir çok ihtiyacata binaen böyle bir salâhiyet talep olunuyor. Bu salâhiyetle istikraz yapınca arz ettiğim gibi fabrikaların noksanları ikmâl edilmekle beraber mevaddı iptidaiyesi daha iyi bir surette temin edilecektir.

REİS — Birinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın, kabul edilmiştir.

İkinci Madde — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — İkinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Kanunun ikinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın, kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın, kabul edilmiştir.

Müzakere edilecek mevaddın üçüncü maddesine geçiyoruz.

3. — *Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, Memurin Kanununun 73 ncü maddesine bir fıkra tezyili hakkında 2/631 numaralı teklifi kanunisi ve Dahiliye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları.*

REİS — Mazbataları okutuyorum.

Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, Memurin Kanununun 73 ncü maddesine bir fıkra tezyili hakkında 2/601 numaralı teklifi kanunisi ve Dahiliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları

Riyaseti Celileye

Memurin Kanunu ahkâmı vechile mebuslukta geçen müddet hizmeti fiiliye «memuriyet müddeti» addedilmiştir. Bu sebeple mezkûr kanunun 37 ncü maddesi mucibince mezkûr müddet tekaüt müddetine